

Gwers 7 – Jacob yn twyllo

Nodiadau Cefndir i'r Athro

Genesis 25: 19–34, 27: 1–45

Jacob yw un o gymeriadau mwyaf diddorol y Beibl; neilltuir bron i chwarter llyfr Genesis i gofnodi hanes tad y bobl etholedig. Priododd Isaac â Rebeca, chwaer Laban, yntau yn nai i Abraham. Pan ymatebodd Abraham i alwad Duw arhosodd un gangen o'r teulu ym Mesopotamia ac yno y canfu Isaac a Jacob eu gwagedd.

Oherwydd bod Rebeca yn amhlantadwy gweddiodd Isaac dros ei wraig a chafwyd ei bod yn feichiog. Pryderai Rebeca am yr hyn oedd yn digwydd yn ei chroth ac aeth i ymofyn â'r Arglwydd, a dywedodd yr Arglwydd, "Dwy genedl sydd yn dy groth, a gwahenir dau lwyth o'th fru, bydd y naill yn gryfach na'r llall, a'r hynaf yn gwasanaethu'r ieuengaf.' (Genesis 25:23). Dechreuodd yr ymrafael rhwng Jacob ac Esau, ei efail, yn y groth (Genesis 25:22). Enwyd y cyntaf i gael ei eni yn Esau, oherwydd roedd 'yn goch, a'i holl gorff fel mantell flewog.' Ystyr Esau yw 'blewog', ac ystyr Edom, ei enw arall, yw 'coch'. Yn dynn ar sawdl Esau ganwyd yr ail efail, 'a'i law yn gafael yn sawdl Esau, am hynny galwyd ef Jacob.'

O'r cychwyn cyntaf roedd gelyniaeth rhwng y ddau frawd; Esau yr heliwr blewog, gwallt goch, byr ei dymer; Jacob y twyllwr cyfrwys, y cynllwynwr dichellgar, dyn y strategaethau. Y cynllwyn cyntaf oedd sicrhau'r enedigaeth-fraint (Genesis 25:27–34). Y mae'r ail gynllwyn yn waeth o lawer (Genesis 27:1–29). Tra'r oedd Esau yn hela, gyda chymorth ei fam, Rebeca, llwyddodd Jacob i dderbyn bendith ei dad dall. Gwisgodd Jacob groen gafr am ei ddwylo a'i wegil, ac er iddo dybio mai llais Jacob a glywai, twyllwyd Isaac gan y dwylo blewog a bendithiodd ei fab ieuengaf. Unwaith y rhoddid y fendith, ni ellid ei thynnu'n ôl; nid oes rhyfedd fod Isaac wedi ei gyffroi yn ddirfawr. Golygai'r fendith y byddai Jacob yn 'Arglwydd ar dy frodyr, ac ymgrymed meibion dy fam iti' (Genesis 27:29). Cythruddwyd Esau i'r graddau iddo ddweud, '... lladdaf fy mrawd Jacob.'

Teg yw gofyn pam yr oedd Duw'n ymddwyn mor ffafriol tuag at Jacob, yn newid ei enw i Israel a'i benodi'n dad y bobl etholedig, ac yntau'n gymaint o dwyllwr? Nid oes dim yn yr hanes sy'n awgrymu fod Duw'n cymeradwyo gweithredoedd Jacob. Dioddefodd Jacob am ei bechodau – cafodd y twyllwr ei dwyllo gan ei ewythr, Laban. Yn dilyn twyllo ei dad a'i frawd rhaid oedd iddo ddianc a byw'n alltud, ac achosodd y gwahanu oddi wrth ei frawd loes iddo.

Ond nid dyna'r diwedd, oherwydd yn hanes Jacob dangosir cyfiawnder Duw ar waith, ond cyfiawnder wedi ei drochi mewn cariad a gras ydyw. Er ei ymddygiad cywilyddus yn twyllo ei dad a'i frawd caiff Jacob ail gyfle. Efallai fod gennym ddarlun o Dduw yn anfon tân a brwmstan i gosbi troseddwr, ond y mae hefyd yn achubwr ac yn adferwr. Duw barn ydyw ond rhydd gyfle i bob un i ddechrau o'r newydd – anfonodd Iesu, fel y gallwn ddyfod ato a dweud 'sori'.

Priodi

Roedd priodasau yn yr hen ddyddiau yn dra gwahanol i briodasau modern. Yn nyddiau'r Beibl, arferai rhieni ddewis partner cymwys i'w mab neu ferch, fel sy'n digwydd mewn rhai gwledydd heddiw. Roedd dyweddiad yn debyg i gytundeb cyfreithiol gyda'r briodferch yn cael ei 'phrynu' am bris – math o iawndal i dad y ferch am golli aelod defnyddiol a gwerthfawr o'r teulu. Roedd gweddi'n chwarae rhan amlwg yn y broses o sicrhau gwraig i Isaac (gweler Genesis 24). Atebwyd y weddi cyn i'r gwas orffen gweddi'o gydag ymddangosiad Rebeca. Cytunodd y ferch i ddychwelyd gyda'r gwas a phriodi Isaac.

Genedigaeth-fraint

Mae Genedigaeth-fraint yn thema amlwg yn y Beibl – yn enwedig hawliau'r cyntaf anedig neu'r mab hynaf. Ar farwolaeth y tad, rhennid yr eiddo rhwng y meibion a oedd dal yn fyw, gyda'r mab hynaf yn cael y rhan fwyaf (Deut. 21:17). Yr oedd cyfrifoldebau ychwanegol yn dod i'w ran, megis gofalu am ei fam neu chworydd ddibriod. Yn arferol nid oedd merched yn etifeddu eiddo'r tad, oni bai nad oedd meibion yn para'n fyw. Gellid colli'r enedigaeth-fraint pe byddai ymddygiad mab yn wael. Gwerthodd Esau ei enedigaeth-fraint i Jacob am gawl ffacbys a bara (Genesis 25:29–34).

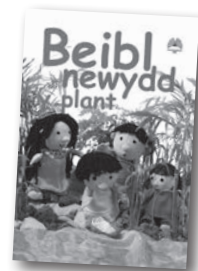
Roedd Jacob ac Esau'n frodyr ond nid oeddent yn ffrindiau o gwbl! Un diwrnod aeth Jacob i weld ei dad, yn esgus mai Esau oedd e. Twyllodd ei dad, ac roedd Esau'n flin iawn.

O Dduw, helpa ni i fod yn ffrindiau gyda'n brodyr a'n chwiorydd, i chwarae'n hapus a gofalu amdanynt. Amen.

Gwers 7 – Jacob yn twyllo

Jacob ac Esau | Beibl Newydd y Plant tud. 30

(Genesis 25, 27)

Gwers 7

Jacob yn twyllo

BEIBL GWEITHGAREDD Y PLANT DAN 7 oed

Jacob yn twyllo tud 34

BEIBL GWEITHGAREDD Y PLANT DROS 7 oed

Jacob yn chwarae tric tud 34

BEIBL LLIW STORI DUW

Esau a Jacob tud 24

BEIBL NEWYDD Y STORIWR

Y brawd drwg tud 18

BEIBL LLIW Y PLANT

Esau a Jacob tud 46

BEIBL NEWYDD Y PLANT

Jacob ac Esau tud 30

BEIBL BACH I BLANT

Jacob yn dianc tud 66

Y BEIBL I BLANT mewn 365 o storïau

Twyll Jacob tud 36

BEIBL LLIW Y TEULU

Jacob ac Esau tud 26

Amser Chwarae

Bydd angen dau ddarn o bapur, maint A4 a chreon tew.

Gyda'r plant yn eich gwyllo, rhwch dic mawr ar un darn o bapur a'i osod ar wal yr ystafell, a chroes fawr ar y darn arall a'i osod ar wal arall. Gofynnwch i'r plant sefyll yng nghanol yr ystafell. Oes rhywun yn gwybod beth yw 'celwydd'? Eglurwch yn syml beth yw ystyr y gair 'celwydd'. Gofynnwch i'r plant i wrando'n ofalus ar yr hyn y byddwch yn ei ddweud a phenderfynu os yw'n wir neu beidio. Os yw'r frawddeg yn wir, dylent redeg/sgipio/cerdded at y 'tic' ond os yw'r frawddeg yn 'gelwydd' dylent symud at y groes. E.e. mae Cêt yn gwisgo esgidiau glaw; mae Lewys yn 10 oed.

Eglurwch ein bod am glywed hanes o'r Beibl heddiw am rywun a ddywedodd gelwydd wrth ei dad.

Crefft

Llyfr Crefft t. 36 neu 37

Os fyddwch yn cael eich amser crefft cyn yr hanes cewch ddefnyddio'r pypedau yn ystod Amser Stori.

Amser Stori

Adroddwch yr hanes yn eich geiriau eich hun, neu ddarllen yr hanes o Beibl Newydd y Plant, t.30. Anogwch y plant i symud yr pypedau wrth i chi siarad, ac i deimlo'r defnydd wrth i chi sôn am Isaac ddall yn ceisio penderfynu pa un o'i feibion oedd o'i flaen. Wedyn, gofynnwch i'r plant a oedd Jacob yn iawn i dwyllo ei dad a dweud celwyddau wrtho? Pam oedd e wedi dweud celwydd? Ydy Duw yn hapus pan fyddwn yn dweud celwydd? Eglurwch fod Jacob wedi gorfod rhedeg i ffwrdd am ei fod wedi dweud celwydd – roedd wedi brifo ei frawd a'i dad. Ond yn y diwedd roedd Jacob yn edifar am ei gelwyddau a gofynnodd i Dduw, a'i frawd, i faddau iddo.

Cân

Mae'r gân hon i'r dôn 'The farmer's in his den', ac mae'n cyflwyno teulu Abraham.

Safwch mewn cylch a gofyn i un o'r plant i sefyll yn y canol fel Abraham. Mae pawb arall yn cerdded o'i amgylch gan ganu. Ar ôl pob pennill mae'r cymeriad yn y canol yn dewis rhywun arall i gymryd ei l/le yn y canol. Bydd angen dewis dau blentyn i sefyll yn y canol y tro olaf i gynrychioli Jacob ac Esau.

1. Mae Abraham eisiau gwraig, mae Abraham eisiau gwraig, Roedd Duw wedi addo, Ac mae Abraham eisiau gwraig.
2. Mae Sara eisiau babi, mae Sara eisiau babi, Roedd Duw wedi addo, Ac mae Sara eisiau babi.
3. Cafodd Isaac ei eni, cafodd Isaac ei eni, Roedd Duw wedi addo, Ac mae Isaac wedi ei eni.
4. Mae Isaac eisiau gwraig, mae Isaac eisiau gwraig, Roedd Duw wedi addo, Ac mae Isaac eisiau gwraig.
5. Rebeca yw ei wraig, Rebeca yw ei wraig, Roedd Duw wedi addo, A Rebeca yw ei wraig.
6. Mae Rebeca eisiau babi, mae Rebeca eisiau babi, Roedd Duw wedi addo, Ac mae Rebeca eisiau babi.
7. A dyma'i gefeilliaid hi, A dyma'i gefeilliaid hi, Jacob ac Esau, A dyma'i gefeilliaid hi.

Adnoddau Ychwanegol

Crefft

Llyfr Crefftau Stori Duw i blant dan 5 oed t. 36 neu 37

Tafleuni gwefan amserbeibl.org

Cyfres A – Jacob

Cyfres DVD Stori Duw

Stori 6: Jacob ac Esau

Cwis a Chwilair

Llyfr Cwis Cynta i Ateb, tud 270

Cyfres PowerPoints Beibl Bach i Blant

Cyflwyniad 6: Yr Efeilliaid

Cyflwyniad 7: Jacob yn Dianc

Llyfrau Stori

Breuddwyd Jacob 99c

